

Pracownia Relacji Wizualnych
Katedra Działań Mediów
Wydział Sztuki Mediów
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

**Recenzja rozprawy habilitacyjnej oraz dorobku artystycznego
pani dr Barbary Kaczorowskiej w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia
doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne
i konserwacja dzieł sztuki.**

Recenzja została zlecona przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu pismem z dnia 30 grudnia 2021 roku. Zlecenie w postaci oceny dorobku dydaktycznego, artystycznego i organizacyjnego podjąłem zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 ze zm.).

Recenzja jest konsekwencją wszczęcia na wniosek dr Barbary Kaczorowskiej postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki i wyznaczenia recenzenta w związku z wyżej wymienionym postępowaniem.

W myśl ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu posiadał uprawnienia do przeprowadzenia postępowania na stopień doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Do pisma z dnia 30 grudnia 2021 roku informującego mnie o powołaniu na recenzenta dorobku artystycznego i dydaktycznego dr Barbary Kaczorowskiej oraz zrealizowanej przez nią pracy habilitacyjnej pod postacią cyklu prac *De terra. Relacje z ziemią*, dołączona została przewidziana przez ustawę dokumentacja. Zawiera ona:

- wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego
- odpis dyplomu doktora sztuki;
- autoreferat zawierający podstawowe informacje o habilitantce, opis dzieła wskazanego jako przedmiot postępowania habilitacyjnego oraz opis aktywności dydaktycznej. Całość w języku polskim i angielskim;
- wersję analogową oraz nośnik pamięci z dokumentacją fotograficzną stanowiącą zestaw dzieł pt.: *De terra. Relacje z ziemią*, aspirujący do spełnienia warunków określonych w art. 219 ust. 2c Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
- wykaz dorobku artystycznego, dydaktycznego, publikacji, osiągnięć organizacyjnych oraz współpracy naukowej i popularyzatorskiej w obszarze sztuki;

Całość dokumentacji jest pełna, zawiera wszystkie wymagane dokumenty potwierdzone podpisem habilitantki i spełnia wymogi związane z prowadzonym postępowaniem habilitacyjnym. Złożona wraz z wnioskiem Kandydatki praca habilitacyjna oraz dokumentacja spełniają, tym samym, wszystkie przewidziane w ustawie warunki i pozwalają na opracowanie niniejszej recenzji zgodnie z wymogami Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 ze zm.).

Podstawowe dane o habilitantce

Barbara Kaczorowska urodziła się 09 listopada 1973 roku w Zgierzu.

W roku 2000 obroniła dyplom magisterski na Wydziale Edukacji Wizualnej w Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi. Realizowane tam jednolite studia magisterskie ukończyła z wyróżnieniem. Praca dyplomowa składała się z trzech części:

- malarstwa – promotor: prof. dr hab. Krystyn Zieliński,
- intermediiów – promotor: prof. dr hab. Wiesław Karolak,
- pracy teoretycznej – promotor: dr Ireneusz Kawecki.

Dyplom doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki piękne otrzymała na Wydziale Sztuk Pięknych, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w dniu 19 października 2010 roku. Rozprawa doktorska nosiła tytuł *Baedeker (z) ziemi. Bestiariusz – obiekty i książki artystyczne jako przykłady sztuki w interakcji*. Promotorem w tym przewodzie był prof. UMK Marian Stępak. Funkcje recenzenckie pełnili prof. dr hab. Wiesław Karolak z Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi oraz prof. UMK Wiesław Smużny z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Przebieg zatrudnienia habilitantki

Przebieg zatrudnienia habilitantki ma charakter ciągły, ewolucyjny i związany z obszarem działań artystycznych i naukowych. Przedstawia się w sposób następujący;

w okresie 01.10.2000 -1.10.2001 zatrudniona w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, na stanowisku nauczyciel akademicki, na podstawie umowy o dzieło

w okresie 1.10.2001-30.09.2010 zatrudniona na Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, w Międzynarodowym Instytucie Edukacji przez Sztukę, w Katedrze Arteterapii, na stanowisku asystentki naukowo-dydaktycznej

w okresie 01.10.2010 – 30.09.2011 zatrudniona na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, na Wydziale Sztuk Pięknych, w Zakładzie Edukacji Artystycznej, na stanowisku asystentki naukowo-dydaktycznej, na podstawie umowy o dzieło

w okresie 01.10.2011-31.10.2012 zatrudniona na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, na Wydziale Sztuk Pięknych, w Zakładzie Edukacji Artystycznej, na stanowisku asystentki naukowo-dydaktycznej

od 01.11.2012 zatrudniona na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, na Wydziale Sztuk Pięknych, w Katedrze Edukacji Wizualnej i Badań nad Sztuką na stanowisku adiunkta naukowo-dydaktycznego

Całość przebiegu zatrudnienia dr Barbary Kaczorowskiej wskazuje na stałość jej działań i rozwoju ścieżki kariery zawodowej. Jest dla mnie także świadectwem ciągłości jej aktywności i budowania związków z miejscem zatrudnienia i powierzonymi obowiązkami.

Sylwetka artystyczna i aktywności wystawienniczej habilitantki

Obszar działań artystycznych dr Barbary Kaczorowskiej to realizacje przestrzenne włączające w swoją strukturę grafikę, malarstwo, działanie performatywne, obiekty przestrzenne oraz formę wideo. Całość twórczości jest realizowana zwykle w postaci obrazów powstających w nurcie aktywności konceptualnych, wzbogaconych o kontekst przestrzenny związany z samą prezentacją realizowanych prac. Do ich jakości i wartości merytorycznej odnosić się będę w kolejnej części tej recenzji, budując tym samym tło dla omawianej realizacji habilitacyjnej. Chciałbym jednak ten obszar uporządkować.

W mojej ocenie szczególnie istotne są dokonania związane z jakością i upowszechnieniem osiągnięć artystycznych w okresie po zamknięciu przewodu doktorskiego w sztukach plastycznych, w zakresie dyscypliny artystycznej sztuki pięknie (zatem okres od października 2010 - data nadania stopnia doktora, do lipca 2021 roku – data wszczęcia procedowania przewodu habilitacyjnego).

W tym czasie dr Barbara Kaczorowska zrealizowała 7 wystaw indywidualnych i aż 31 prezentacji zbiorowych. W ramach wystaw indywidualnych 4 z nich były upublicznieniami krajowymi, zaś 3 wystawami zagranicznymi. W wypadku wystaw zbiorowych 27 z nich było upublicznieniami krajowymi, zaś 4 zagranicznymi. Nie będę podawał całej listy tych osiągnięć. Pozwolę sobie przywołać te z nich, które wydają mi się szczególnie istotne dla niniejszego postępowania;

Wystawy Indywidualne:

2020 - *Artistic Books. Painting Made of Soil*, Barbara Kaczorowska, Poolse Bibliotheek, Amsterdam, Holandia.

2018 - *Barbara Kaczorowska, Identity-Earth-Coincidence*, Petach Tikva Cultural Hall, Izrael.

2015 - *Why White On White?* Accademia di Belle Arti, Palermo, Włochy.

2010 - Wystawa towarzysząca obronie doktoratu, *Baedeker (z) ziemi. Bestiariusz – obiekty i książki artystyczne jako przykłady sztuki w interakcji*, Centrum Sztuki Współczesnej *Znaki Czasu*, Toruń.

Wystawy Zbiorowe:

2019 - *100 flag na stulecie uzyskania praw wyborczych przez Polki*, galeria Awangarda BWA, Wrocław, Polska.

2019 - *Making Time, for your Artilife; Digital Exhibition*, The University of British Columbia, Vancouver, BC Canada.

2018 - *3-2-1-ö // Wystawa artystów toruńskich w Getyndze*, Künstlerhaus Göttingen i Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki czasu” Toruń, Getynga, Niemcy.

2017 - *Look east*, Akademia Sztuk i Designu w Charkowie, Ukraina.

2012 - Udział w projekcie artystycznym realizowanym w ramach Laboratorium Edukacji Twórczej CSW *Miasteczko dobrej energii – Okupuj sztukę!* Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, Warszawa.

Umieściłem w swojej recenzji wykaz tych prezentacji, by oddać charakter i sposób działań związanych z upublicznianiem swoich realizacji artystycznych przez habilitantkę. Jestem przekonany, że przedstawione w dokumentacji inicjatywy i aktywności są w pełni wystarczające do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Ponad to noszą w sobie cechy popularyzacji sztuk wizualnych. Zarówno ze względu na prezentacje w Polsce jak i na kontekst promocyjny sztuki polskiej poza granicami kraju.

Habilitantka wykazuje w okresie od zamknięcia przewodu doktorskiego (2010 rok) aż 25 wystąpień na krajowych oraz międzynarodowych konferencjach naukowych i artystycznych.

Barbara Kaczorowska uczestniczy także w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych. Warto przywołać tu cztery pozycje ujęte w przedstawionej dokumentacji, aby w pełni zarysować kontekst badawczy realizowany przez habilitantkę;

1. Projekt badawczy Narodowego Centrum Nauki, Opus ID 165812, kierowany przez prof. dra hab. Eugeniusza Józefowskiego *Kreacja wizualna w arteterapii jako przestrzeń rozwoju osobistego – teoretyczne i empiryczne aspekty zastosowania warsztatu twórczego w arteterapii – uczestniczka*
2. Projekt E-materiały dydaktyczne do kształcenia ogólnego w zakresie edukacji artystycznej: muzyki i plastyki (Grupa 2) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, Barbara Kaczorowska – wykonawczynie, autor scenariuszy e-materiałów oraz autorka reprodukcji.
3. Projekt Muzeum powszechne – Awangarda bez granic, przedsięwzięcie realizowane w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Kultura dostępna* - numer umowy 0/21/09/2018 – autorka opisów dzieł sztuki.
4. Projekt *Awangarda bez granic*, przedsięwzięcie realizowane w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Kultura dostępna* - numer umowy 5/07/2017-A – autorka opisów dzieł sztuki.

Dodatkowo w przedstawionej dokumentacji habilitantka wskazuje na pojedyncze artykuły i rozdziały w monografiach naukowych jej autorstwa.

Dr Barbara Kaczorowska w swojej dokumentacji wymienia także inne osiągnięcia z obszaru publikacji. Wskazane zostały dwa rozdziały w monografiach naukowych oraz członkostwo w monografii naukowej Karolak W., Kaczorowska B. (red.) (2011), *Arteterapia od rozważań nad teorią do rozwiązań praktycznych*, Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-

Ekonomicznej, Łódź, liczba stron: 218. Wkład habilitantki w powstanie tej pracy polegał na redakcji naukowej tomu, a jej udział szacuję na 50% całości tej aktywności.

Wspomniane aktywności zdają się znajdować potwierdzenie w nagrodach otrzymanych przez habilitantkę. Mam tu na myśli w szczególności brązowy Medal za Długoletnią Służbę otrzymany od Prezydenta Polski pana Bronisława Komorowskiego 13 września 2013 roku oraz odznakę honorową Zasłużona dla Kultury Polski Gloria Artis przyznaną 4 sierpnia 2016 roku przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pana profesora Piotra Glińskiego.

Biorąc pod uwagę całość przedstawionych w dokumentacji osiągnięć twórczych habilitantki, ich jakość artystyczną, wymiar merytoryczny i wkład w rozwój dziedziny, w obrębie której dr Kaczorowska działa, mogę stwierdzić, iż spełnia ona wymagania stawiane przez ustawę.

Ocena dzieła habilitacyjnego

Przedstawione dzieło habilitacyjne pod tytułem *De terra. Relacje z ziemią*. Składa się z autoreferatu i zestawu praktycznych prac artystycznych.

Autoreferat dr Barbary Kaczorowskiej jest opracowaniem, zajmującym pięćdziesiąt jeden stron formatu A4. Zawiera wymaganą część odnoszącą się do danych osobowych, spis prac wchodzących w skład dzieła habilitacyjnego, dyplom otrzymania stopnia doktora sztuki, opis ścieżki rozwoju artystycznego i naukowego w okresie związanym z tą recenzją, a więc pomiędzy otrzymaniem stopnia doktora a otwarciem przewodu habilitacyjnego, kontekst działań dydaktycznych autorki oraz opis aktywności popularyzatorskich na polu sztuki.

Analizując tę część należy zauważyć, iż tekst składa się z czterech głównych obszarów tematycznych:

- Dane osobowe, w którym autorka dokonuje przedstawienia swoich danych biograficznych, w tej części umieszczony został też odpis dyplomu otrzymania stopnia doktora.
- Omówienie osiągnięć artystycznych stanowiących materiał przedstawiony jako osiągnięcie artystyczne spełniające wymogi realizacji habilitacyjnej.
- Informacje o wykazywaniu się aktywnością naukową i artystyczną, gdzie habilitantka omawia swoje aktywności we wskazanym zakresie układając je w sposób uporządkowany w odniesieniu do zdarzeń i partnerów instytucjonalnych z którymi współpracowała. Całość wzbogacona jest również obrazami stanowiącymi ilustracje zrealizowanych prac bądź ich ekspozycji.
- Informacje o osiągnięciach dydaktycznych i popularyzatorsko organizatorskich. Jest to część będąca rodzajem podsumowania działań z tego obszaru.

Całość autoreferatu zrobiła na mnie wrażenie opracowania merytorycznego, spójnego i jak cała dokumentacja, starannie przygotowanego.

Oceniam go pozytywnie.

Na jego podstawie można wnioskować o spójnym charakterze działalności autorki. Zwłaszcza w obrębie omówionych i precyzyjnie przywołanych kwestii faktograficznych z rozwoju sztuki w okresie od 2010 do 2021 roku.

Należy stwierdzić, że przedłożone przez dr Barbarę Kaczorowską opracowanie spełnia wymogi autoreferatu towarzyszącego przewodowi habilitacyjnemu i dostarcza recenzentowi niezbędnej wiedzy związanej zarówno z samą habilitantką, jej aktywnościami na polu sztuki

i działalności artystycznej, a co najważniejsze na temat samego dzieła aspirującego do spełnienia warunków stawianych realizacji habilitacyjnej.
Dzieła uznane przez autorkę jako wchodzące w skład osiągnięcia artystycznego wskazanego jako dzieło habilitacyjne;

2020

1. *Ziemia w niebie, instalacja in situ*
2. *Cykl malarski Czola Awangardy*
3. *Cykl malarski Mazurki z Polskiej Ziemi*

2019

4. *Cykl malarski Ziemia i Kobiety z Zuli*
5. *Cykl malarski Ziemia z ulicy*

2018

6. *Cykl malarski z Ziemi Polskiej do Getyngi*
7. *Cykl malarski z Ziemi Szczekocińskiej do Izraela*
8. *Kamienny Kadisz - Reinstalacja, instalacja in situ*
9. *Flaga z ziemi matecznej, obiekt*

2017

10. *Cykl malarski z Ziemi Polskiej i Ukraińskiej*

2016

11. *Kamienny Kadisz, instalacja i akcja artystyczna*

2015

12. *The Earth from Poland, obiekt*
13. *From the Italian Land to Poland, obiekt*
14. *Macierz (Macierz kwadratowa 1)*
15. *Cykl malarski Why White On White?*

2012

16. *Tożsamość miejsca, instalacja i akcja artystyczna*
17. *The Baedeker from Szczekociny, obiekt-książka unikatowa*

2011

18. *The Baedeker from Polesie, obiekt-książka unikatowa oraz akcja artystyczna*

Cieężko omówić każdy z tych osiemnastu elementów, zamykających się cezurą niemalże dekady. Zresztą patrząc na te dokonania wydaje mi się, że istota ich nie tkwi nawet w pojedynczej odśłonie, części, ale w pewnej zbiorowości, której zresztą w kontekście kobiet i ziemi oraz manifestowania ich siły twórczość Barbary Kaczorowskiej zdaje się dotyczyć. Sama autorka tak opisuje istotę swojej pracy kształtując tym samym rodzaj artystycznego credo:

Niniejsze omówienie osiągnięć odnosi się do wybranych realizacji artystycznych powstałych w latach 2011-2020; dla potrzeb przewodu habilitacyjnego zatytułowane zostało De Terra. Relacje z ziemią. Wybrane zostały dzieła i działania, których istotą są refleksje nad relacją z miejscem, pochodzeniem, tożsamością, metaforycznym znaczeniem określić: „z ziemi”, „na ziemi” oraz zastosowanie specyficznych materiałów jako tworzyw artystycznych, przede wszystkim naturalnej ziemi, gleby.

Autoreferat str. 5

W tym momencie chciałbym odnieść się merytorycznie do samego dzieła habilitacyjnego. Muszę jednak zaznaczyć, że pewną trudność w recenzowaniu samego dzieła stanowi jego różnorodność. Jak wspomniałem składa się łącznie z osiemnastu cykli prac (niektóre po wiele części składowych) powstających na przestrzeni dziewięciu lat, odnoszących się do różnorodnych technik i narzędzi wyrazu artystycznego, prezentowanych w różnych konfiguracjach na łącznie kilkunastu ekspozycjach zarówno indywidualnych jak i zbiorowych, w kraju i za granicą.

Nie jest to zastrzeżenie merytoryczne, jedynie refleksja i wyjaśnienie, dlaczego w tej części recenzji nie będę opisywał wszystkich poszczególnych składowych tego obszernego dzieła, a raczej odniosę się do oceny dzieła habilitacyjnego biorąc pod uwagę jego uniwersalne aspekty w odniesieniu do warstwy artystycznej, badawczej, realizacyjnej i ekspozycyjnej.

*Termin **de terra** pochodzi z języka łacińskiego, pozwala na różnorodne, wieloznaczne tłumaczenia na polski. Można powiedzieć, że stanowi przewrotną grę słów, nie jest to właściwość obojętna dla celów artystycznych, jakie pragnę w swoich realizacjach osiągać. **De terra** to między innymi: z ziemi, na ziemi i wykonane z ziemi. Wszystkie powyższe określenia, osobno i razem, są pożądanymi interpretacjami oraz kontekstami, które tu będę przywoływać. W prezentowanym wyborze prac są między innymi takie, które są z **ziemi** w sensie najbardziej przedmiotowym, materialnym, stamtąd pochodzi tworzywo lub tworzywa potrzebne do ich wytworzenia, są literalnie **wykonane z ziemi**. W innych, nawet jeśli używam odmiennych materiałów, to ziemia i elementy pochodzące z natury są tymi wiodącymi, determinującym technologię wykonania. Jednocześnie, wiele z tych dzieł odnosi się do relacji z ziemią w aspekcie terytorialnym, topograficznym lub geograficznym, pochodzą z konkretnego, wybranego miejsca **na ziemi**. Wreszcie niemal wszystkie eksplorują metaforyczny zasób powyższych wyrażeń przyimkowych, przenosząc znaczenia na ludzką historię bycia w danym miejscu, biografie, tożsamość oraz poszukują dla tego adekwatnych reprezentacji wizualnych.*

Autoreferat str. 7

Po konfrontacji z pracami artystycznymi i tekstem autoreferatu szybko staje się jasne, o czym zapewnia nas też artystka w dalszej części swojego opracowania, że to właśnie na trzech poziomach powinniśmy dekodować jej działania artystyczne wpisane w ten obszerny cykl. Na poziomie kontekstualnym czerpiącym siłę i energię z konkretnych miejsc, metaforycznym czerpiącym z wielorodności znaczeniowej niektórych znaków oraz leksykalnym, gdzie środki wyrażania przekazu stanowią również narzędzie interpretacyjne.

Nadrzędnym i przewijającym się we wszystkich pracach artystki tematem jest ziemia i kobiecość. Ciężko nie zwrócić uwagi na to, że właśnie pierwiastek żeński jest w twórczości habilitantki nadrzędną i uniwersalną siłą.

Wątek ten wydaje się być obecny także we wcześniejszych jej pracach, jeszcze sprzed obrony realizacji doktorskiej.

Moim zdaniem wspomniane zagadnienie najpełniej uzewnętrznia się w pracy *Z ziemi szczekocińskiej do Izraela* datowanej na 2018 rok. W tej realizacji Kaczorowska posługuje się ziemią jako swoim głównym tworzywem malując portrety kobiet i całej minionej społeczności. Technika ta z powodzeniem kontynuowana jest w pracy *Ziemia i kobiety z Zuli* z 2019 roku.

Artystka niezwykle ciekawie pisze o idei, która połączyła te prace;

Tworzywem, z którego zostały wykonane prace, była ziemia pochodząca ze Szczekocin, miało to konsekwencje w tytule z Ziemi Szczekocińskiej do Izraela. Wymieszane podobizny dawnych mieszkańców tworzyły wieloelementowy kolaż, w zamyśle będąc przedstawieniem wybiegającym poza proste wyliczenie jego składowych, raczej stając się archiwum portretowym – ludzkich tożsamości wszystkich jego utraconych mieszkańców. Uniwersalizują pojedyncze doświadczenia.

Autoreferat str. 21

To właśnie działanie, które za swój cel obiera pojedynczy byt, osobę, aby później użyć jej do uniwersalizowania znaczeń wydaje mi się w twórczości Barbary Kaczorowskiej niezwykle istotne.

Historia i tradycja, w której funkcjonujemy, zarówno ta wizualna jak i społeczna zazwyczaj odnosi się właśnie do takiego konstruktu. Zadaje pytania, stawia tezy na temat jednostki, opowiada jej drogę i działania, aby później treści i refleksje przenieść na szerokie grupy czy wręcz całe społeczeństwa.

Mechanizm ten w twórczości habilitantki jest niezwykle skuteczny. Tym bardziej, że nieustannie odnosi się do natury, do ziemi. Wskazuje na to choćby fakt używania ziemi jako materiału będącego budulcem realizowanych prac.

Do obszarów naszej codzienności, które wydają się być niemal wieczne, niezniszczalne, niezbędne.

Które mogą aspirować do formy swobodnego archiwum pamięci. O nas, ludziach, o zdarzeniach i zmianie jakiej jesteśmy wszyscy nieustannie poddawani ze względu na stałą dynamikę życia.

Kiedyś wybitna amerykańska fotografka, Sally Mann, utrwalając pejzaże, które były sceną wielkich bitew amerykańskiej północnej, powiedziała, że ziemia nie zapamięta wydarzeń, to artysta jest tą specjalną osobą, aby je zachować.

Barbara Kaczorowska w swojej pełnej wrażliwej czułości pracy zdaje się łączyć te dwa aspekty. Zachowuje pamięć poprzez ziemię. Wraca do samych korzeni, niemalże do strukturalności naszego istnienia, zmagania się i zapadania w materię pyłu.

Ziemia zostaje więc potraktowana jako nośnik ludzkich historii. Na pierwszy plan wychodzi ważny jej aspekt, miejsce urodzenia, pochodzenie z konkretnej ludzkiej społeczności lub w konsekwencji poczucie napięcia przynależności – odrębności wobec niej. Sztuka, traktowana jako medium badania tożsamości, nie raz posłużyła i służy artystkom i artystom. Pozwala na wypowiedzenie osobistej historii, grup, z którymi autorka/autor się utożsamia lub narracji na marginesie społecznego zainteresowania. Opowieści jawnych oraz tych, które nie chcą (nie mogą) być usłyszane. Język sztuki staje się często akceptowalną alternatywą dla konwencjonalnego werbalnego dyskursu.

Autoreferat str. 31

Działalność dydaktyczna i organizacyjna habilitantki

Pani dr Barbara Kaczorowska znaczącą część realizowanej przez siebie dydaktyki prowadzi na Wydziale Sztuk Pięknych, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Od 2010 roku, realizuje autorski przedmiot *Projekty Artystyczno-Edukacyjne*, który od 2017 stał się pracownią *Projektowania Sytuacji Twórczych* dla III roku kierunku Sztuka Mediów i Edukacja Artystyczna.

W latach 2010-13 Habilitantka prowadziła ćwiczenia *Techniki Plastyczne*, dla I roku studiów magisterskich, dla kierunku Edukacja Artystyczna. Przedmiot ten był ukierunkowany na poszukiwania autorskich technik i technologii.

Kolejnym przedmiotem, prowadzonym przez Kandydatkę (również zmieniał nazwę i swoje miejsce w ramówkach studiów) były *Metody Projektów Twórczych*, dla kierunku Edukacja Artystyczna w latach 2012-17 oraz *Projekty i Warsztaty Twórcze*, ćwiczenia, rok II (magisterskie) dla kierunku Edukacja Artystyczna, w latach 2012-13). Obecnie są to ćwiczenia *Partycypacyjne Metody Pracy z Odbiorcą*, dla IV roku kierunku *Sztuka Mediów i Edukacja Artystyczna*. W ramach tego przedmiotu jednym z oczekiwanych rezultatów jest wykonanie rekwizytu edukacyjno-artystycznego, partycypacyjnego, artystycznego obiektu edukującego.

W latach 2017-2019 dr Kaczorowska prowadziła autorską *Magisterską Pracownię Dyplomową - Pracownia Projektów Edukacyjnych* dla II roku studiów magisterskich kierunku Sztuka Mediów i Edukacja Artystyczna. Studentki i studenci świadomie wybierali uczestnictwo w niej i odpowiedzialnie formułowali tematy dyplomów, traktując to zadanie jako pogłębienie swoich doświadczeń twórczych.

Habilitantka była promotorką następujących dyplomów artystycznych:

- 2019 Dawid Lewandowski, tytuł pracy: *Farbiarz*
Julita Reder, tytuł pracy: *Moim obrazem*
- 2018 Aleksandra Karbowska, tytuł pracy: *Linia*
Monika Balcerak, tytuł pracy: *Zielnik - art book*

Recenzowała również niektóre dyplomy artystyczne na kierunku Sztuka Mediów i Edukacja Artystyczna. W latach 2017-2019 były to:

- Katarzyna Kukułka, tytuł pracy: *Wieloznaki*
- Dominika Majewska, tytuł pracy: *Tu wszystko polityką jest*
- Klara Skórska, tytuł pracy: *AV-izo*
- Łucja Januszko, tytuł pracy: *Pod nierównym sufitem*

Co istotne, poza macierzystym wydziałem, dla kierunków nieartystycznych, dr Barbara Kaczorowska prowadziła też inne przedmioty.

W latach 2013-2015 i w 2018 *Warsztaty Artystyczno-Terapeutyczne* – laboratorium, dla II roku studiów magisterskich kierunku Kognitywistka. Gdzie dzieliła się doświadczeniem w obszarze Arteterapii oraz od 2019 roku, wykład *Sztuka Interaktywna*, dla różnych lat kierunku Kognitywistka.

W obszarze dydaktyki na uwagę zasługuje także prowadzenie wykładów popularnonaukowych o sztuce współczesnej w Muzeum Sztuki w Łodzi realizowane w latach 2011-2020 a także współautorstwo scenariuszy programu telewizyjnego o sztuce współczesnej, *Kulturaneek* (reż. A. Frątczak, scenariusz: B. Kaczorowska, L. Karczewski), realizowanego przez Narodowy Instytut Audiowizualny, TVP KULTURA, (producent wykonawczy: Opus TV/Polska).

Konkluzja

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji, proces kształcenia i doskonalenia własnej wiedzy i umiejętności w zakresie sztuki czynią z Habilitantki wszechstronnie przygotowaną artystkę i pracownika nauki. Osiągnięcia artystyczne, naukowe i dydaktyczne pani dr Barbary Kaczorowskiej stanowią znaczący wkład w samą dyscyplinę sztuki. Tym samym stwierdzam, że zarówno osiągnięcia artystyczne, naukowe i dydaktyczne dr Barbary Kaczorowskiej jak i dzieło artystyczne pod tytułem *De terra. Relacje z ziemią* wskazane jako dzieło habilitacyjne w pełni spełniają wymagania określone w art. 219 ust.1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. DZ.U. z 2021r poz. 478 ze zm.). Tym samym popieram wnioski o nadanie pani dr Barbarze Kaczorowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki.

